

Notat

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Jura
J.nr. NST-4100-00004
Ref. lisvi/cberg
Den 3. marts 2011

NOTAT
vedrørende hørings svar til

Forslag til Lov om ændring af naturbeskyttelsesloven, planloven, vandløbsloven, miljømålsloven, kemikalieloven og miljøbeskyttelsesloven og vandforsyningsloven.

(Grøn Vækst)

Udkast til lovforslaget blev udsendt i ekstern høring med brev af 2. juli. Høringsfristen udløb den 20. august 2010.

Udkastet blev sendt til høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer.

Følgende høringsparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til lovforslaget:

3F Fagligt Fællesforbund, Advokatrådet/Advokatsamfundet, Agropro K/S, Brancheforeningen Biogas, Danmarks Jægerforbund, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Ornitologisk Forening, Dansk Skovforening, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Foreningen af Vandværker i Danmark, Forsikring og Pension, Forsvarsministeriet, Friluftsrådet, Fugleværnsfonden, Helle T. Anker, juraprofessor på Københavns Universitet, Jan Hjeds, cand. agro, KL, Kulturministeriet, Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Ringkøbing-Skjern Kommune, Tønder Kommune, Økonomi- og Erhvervsministeriet, Datatilsynet og Østlige Øers Landboforeninger.

Følgende høringsparter har enten oplyst, at de ingen bemærkninger har til udkastet til lovforslaget eller, at de hilser udkastet til lovforslaget velkomment: Beredskabsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet, Dansk Planteværn, Kirkeministeriet, SKAT og Socialministeriet.

Foruden de ændringer, der fremgår af dette notat, vil der blive foretaget korrektioner i lovforslaget efter drøftelser med Justitsministeriet.

Lovforslaget foreslår ændringer i seks forskellige love. Da størstedelen af hørings svarene er opdelt efter lov, er dette høringsnotat opdelt efter lovene.

I det følgende gennemgås de væsentligste hørings svar til de enkelte love. Kommentarer hertil er anført i kursiv.

Det skal bemærkes, at hørings svarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte hørings svar.

1. Naturbeskyttelsesloven

1.1 P-Ådale

Landbrug & Fødevarer tilslutter sig, at der i naturbeskyttelsesloven gives mulighed for etablering af P-ådale. Landbrug & Fødevarer finder det i den forbindelse nødvendigt, at paletten af ordninger udvides, så der også er mulighed for engangserstatning eller kan gives tilbagekøbsret til de lodsejere, der afstår arealer til P-ådalsprojekter.

Foreningen Bæredygtigt Landbrug foreslår, at P-ådalsprojekterne gennemføres ved fredning mod fuld erstatning.

Østlige Øers Landboforeninger bemærker, at lodsejere, der afstår arealer til ådale/vådområdeprojekter, skal gives mulighed for fuld erstatning og ikke som foreslået ydes kompensation, der er finanslovsafhængig, for indtægtstab.

Tønder Kommune anfører bl.a., at P-ådale nu nævnes i naturbeskyttelseslovens formål, og derfor vil blive omfattet af de generelle regler om naturforvaltning, samtidig med at "der lægges op til specielle aftaleforhold omkring tilskudsordning vedrørende P-ådale". Tønder kommune ønsker en grundlæggende ændring og forenkling af reglerne vedrørende P-ådale.

Miljøministeriets bemærkninger

Idet P-ådalene bliver en del af naturbeskyttelsesloven og omfattet af kapitel 8 om naturforvaltning, bliver alle lovens instrumenter tilgængelige. I overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst er det dog alene hensigten at etablere P-ådale ved frivillige aftaler.

De fremkomne bemærkninger har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

1.2 Energifgrøder

Svarene har især indeholdt kritik af energifgrøder indenfor sø- og åbeskyttelseslinjen af hensyn til landskab og biodiversitet samt forringelse af tilgængelighed med ønske om udvidelse af dispensationsmuligheder til energifgrøder i beskyttelseszoner frem for et egentligt retskrav.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri foreslår, at de regler, som miljøministeren efter forslaget vil fastsætte om de arter af energifgrøder, der kan plantes ved vandløb og søer, koordineres med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris regler.

Landbrug & Fødevarer peger på, at de kommende regler bør referere til reglerne i enkeltbetalingsordningen.

Miljøministeriets bemærkninger

De kommende regler vil blive koordineret med både Skatteministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Lovbemærkningerne er præciseret i overensstemmelse hermed.

Advokatrådet/Advokatsamfundet finder, at bestemmelsen i § 16, stk. 3, er uklart formuleret.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget er præciseret i nævnte bestemmelse.

AgroPro K/S, Landbrug & Fødevarer og Østlige Øers Landboforening hilser forslaget velkomment og finder det positivt, at der bliver mulighed for at plante flerårige energiafgrøder langs vandløb og søer for at styrke landbrugets rolle som leverandør af grøn energi.

KL anfører, at foreningen siden august 2009 kraftigt har opfordret til, at reglerne udformes, så der også tages hensyn til landskab, natur og rekreative oplevelser og mener ikke, at det er sket med lovforslaget. Det vil efter foreningens vurdering ikke være hensigtsmæssigt med en generel lempelse af beskyttelseslinjen. KL foreslår i stedet en udvidet lokal dispensationsmulighed kombineret med et planlægningsredskab som for skovrejsning, hvor der kan udpeges positive og negative områder ud fra en vurdering af jordbund, landskab, friluftsliv etc.

Danmarks Jægerforbund udtrykker betænkelighed ved forslaget af landskabsæstetiske årsager og for at bevare den truede naturtype, som bl.a. er lysåbne søbredder og ådale. Der foregår naturplejeindsatser, hvis formål er at friholde disse arealer for tilgroning. Danmarks Jægerforbund mener, at forslaget modarbejder målsætningen bl.a. med plantearter, der sandsynligvis ikke er hjemmehørende. Forbundet mener, at flerårige energiafgrøder skal plantes på den almindelige dyrkningsflade, hvor det kan fungere som et positivt natur- og landskabselement.

Dansk Ornitologisk Forening er ligeledes imod forslaget om at tillade tilplantning med flerårige energiafgrøder i ådalene og ved søer, som efter foreningens opfattelse rummer en meget væsentlig del af den biodiversitet, der er tilbage i landbrugslandet efter årtiers tilbagegang. For fuglene er det bl.a. vibe og rødben, men også en tidligere helt almindelig sanglærke. Især i ådalene er det fortsat almindeligt at se arealer, der ikke er tilplantet med hverken etårige eller andre afgrøder. Foreningen peger på, at der med forslaget lægges op til en intensiveret udnyttelse af netop disse arealer.

Dansk Skovforening undrer sig over forslaget og foreslår, at hvis det fastholdes, bør man også tillade almindelig skovplantning, der også vil medføre en CO₂-mæssig gevinst og i øvrigt landskabsmæssigt og naturmæssigt et bedre alternativ. Endvidere vil energiafgrøder i en række tilfælde kunne skade biodiversiteten.

Danmarks Naturfredningsforening mener ligeledes, at forslaget vil betyde væsentlige forringelser af de landskabelige interesser. Plantninger kan blive op til 4-6 m høje og vil udgøre barrierer i landskabet. Foreningen finder, at det bør være muligt at imødekomme et eventuelt behov gennem dispensationer.

Danmarks Sportsfiskerforbund er utilfreds med den foreslåede ordning, som ifølge forbundet vil få store og negative konsekvenser for offentlighedens adgang til de vandløbsnære naturværdier, ikke mindst for adgangen til lystfiskeri. Videre anfører forbundet, at det er uklart, i hvilket omfang forslaget berører 2 m bræmmer og 10 m randzoner.

Friluftsrådet anerkender behovet for produktion af grøn energi, men protesterer mod forslaget. Dels fordi foreningen finder, at der skal tages hensyn til værdien af åbne vandløb og søer i landskabet, som er formålet med naturbeskyttelseslovens § 16, og at tilplantning tæt op ad søer og åer vil ændre landskabets karakter, dels fordi det findes vigtigt, at der kun gives tilladelse til hjemmehørende arter og gerne flere arter, da det kan forbedre biodiversiteten. Friluftsrådet peger ligesom Danmarks Sportsfiskerforbund på, at adgangen til bræmmerne bør gælde i lighed med færdsel på udyrkede arealer.

Ringkøbing-Skjern Kommune foreslår at forslaget udgår med henvisning til, at det bl.a. er ådalene som landskabselement og levested for dyr og planter samt spredningskorridor, der er beskyttet af

naturbeskyttelsesloven. Kommunen peger endvidere på, at der ud over friholdelsen af den 2 m dyrkningsfri bræmme også er regulativmæssige bestemmelser om at friholde en mindst 8 m bræmme langs vandløbene af hensyn til vedligeholdelsesarbejder. Alternativt foreslås en hjemmel til at kommunerne til at kortlægge arealer, hvor der ikke kan gives dispensation.

Tønder Kommune anfører, at ådalene fungerer som korridorer mellem naturområderne, hvoraf nogle er Natura 2000-områder. Kommunen peger på, at det er almene samfundshensyn, der skal friholde ådale for tilplantning. I mange region- og kommuneplaner er ådalene udlagt som værdifulde og opmærksomhedskrævende landskaber. Tønder Kommune peger tilsvarende på behovet for at kunne vedligeholde vandløb i en op til 8 m bræmme visse steder.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget har til formål at skabe bedre rammer for dyrkning af energiafgrøder i overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst. Ét af virkemidlerne er nærværende lovforslags mulighed for dyrkning af flerårige energiafgrøder inden for sø- og åbeskyttelseslinjen uden forudgående dispensation. Forslaget om, at kommunerne gives mulighed for at administrere sø- og åbeskyttelseslinjen mere lempeligt for at beskytte landskab, biodiversitet og friluftsliv understøtter ikke dette tiltag.

Som der er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget, kan der visse steder ske et tab af biodiversitet ved tilplantning med energiafgrøder. Det vurderes imidlertid, at de energimæssige fordele ved at plante energiafgrøder opvejer et eventuelt tab af biodiversitet.

Som der ligeledes er redegjort for i bemærkningerne til lovforslaget, er det rigtigt, at de høje energiafgrøder vil have betydning for udsyn og landskabsoplevelsen. Det vurderes imidlertid, at de miljø- og naturmæssige fordele ved at plante energiafgrøder opvejer tab af landskabskvaliteter.

Det er korrekt, at også plantning af højstammet skov vil have en positiv effekt i forhold til CO₂-udledning. Hensigten med aftalen om Grøn Vækst er bl.a. at styrke landbruget som leverandør af grøn energi ved bl.a. at forbedre rammerne for at dyrke energiafgrøder.

Vandløbslovens 2 m-bræmmer og offentlighedens adgang til disse berøres ikke af lovforslaget, ligesom der heller ikke sker ændringer i forhold til fx naturbeskyttelseslovens § 3, strandbeskyttelseslinjen og klitfredningslinjen efter §§ 8 og 15. Lovforslaget åbner derfor ikke for tilplantning i strid med regler i vandløbsloven.

I forhold til den kommende 10 m randzone vil der kunne plantes energiafgrøder uden brug af sprøjtemidler. Der henvises til lovgivning vedr. randzoner.

De fremkomne bemærkninger har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget, dog henvises i bemærkningerne til lovgivningen om randzoner for forhold, der vedrører disse (randzoner).

1.3 Fredningerstatning

Flere høringsparter, herunder Danmarks Naturfredningsforening, har givet udtryk for, at alle private ejere, der omfattes af en fredning, burde ydes erstatning.

Advokatrådet/Advokatsamfundet har bemærket, at forslaget forekommer temmelig vidtgående, at det vanskeligt kan udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor en fredning er hensigtsmæssig og ønskelig, selvom der vil skulle betales erstatning for fredningen.

Dansk Skovforening har bemærket, at forslaget kan medføre, at der ikke kan komme sammenhæng i en foreslået fredning, som både indeholder fondsejede arealer og arealer tilhørende andre ejerkategorier. Hvis fondsejeren således ikke kan tilslutte sig fredningsbestemmelserne uden en erstatning, skal disse arealer holdes uden for fredningen, hvorved fredningsformålet vil kunne forspildes. Videre har foreningen stillet spørgsmålstegn ved, hvad udtrykket "landbrugsarealer" i § 38 b (nu § 36, stk. 7) dækker over.

Fugleværnsfonden har oplyst, at den tager afstand fra, at fonden ifølge lovforslaget vil blive behandlet anderledes og langt ringere end andre lodsejere. Fonden finder det ejendommeligt at undtage fondens arealer fra fredninger/alternativt fratage fonden adgang til fredningserstatning, blot fordi fonden varetager naturinteresser ved driften af sine arealer.

Miljøministeriets bemærkninger

Ændringsforslaget er i overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst. Baggrunden er aftalens afsnit om liberalisering af landbrugslovens regler om private fonde og foreningers erhvervelse af landbrugsejendomme. Denne del af aftalen er gennemført ved Lov nr. 243 af 22. marts 2010 om ændring af lov om landbrugsejendomme.

Udtrykket "landbrugsarealer" i lovforslagets § 38 b (nu § 36, stk. 7) er ændret til "arealer".

Herudover har de fremkomne bemærkninger har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Planloven

2.1 Store husdyrbrug

Svarene fokuserer især på positiv contra generelt dækkende negativ planlægning for store husdyrbrug. Desuden ønskes hensynet til drikkevandsinteresser samt størrelsen af store husdyrbrug inddraget.

DN og KL udtrykker tilfredshed med kravet om planlægning for lokalisering af store husdyrbrug, mens Landbrug & Fødevarer ønsker, at forslaget udgår. Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug ønsker en omformulering af lovforslagets § 2, nr. 2, (planlovens § 11 a, nr. 11).

Tønder Kommune bemærker, at planlægning for lokalisering ikke vil ændre på sagsbehandlingen for udbringningsarealerne, som kan belaste sårbare naturområder.

Advokatrådet/Advokatsamfundet anbefaler ud fra en retssikkerhedsmæssig betragtning, at bestemmelsen formuleres således, at det direkte fremgår, at bestemmelsen omfatter driftsbygninger og driftsanlæg til husdyrbrug til mere end 500 dyreenheder.

Miljøministeriets bemærkninger

Det er intentionen med bestemmelsen er, at der tilvejebringes en hjemmel til at kræve, at kommunerne skal inddrage lokalisering af store husdyrbrug i den almindelige kommuneplanlægning. I de mere detaljerede krav til kommunernes planlægning vil der blive taget udgangspunkt i, at planlægningen for store husdyrbrug skal omfatte produktionsbygninger og -anlæg på, hvad der svarer til

mere end 500 dyreenheder. Kravene revideres i overensstemmelse med den til enhver tid gældende sektorlovgivning. Den nuværende udvikling indebærer formentlig, at husdyrbrugene hele tiden bliver større, og dermed vil den almindelige forståelse af, hvad "store husdyrbrug" er, flytte sig over tid. Formuleringen af den nye bestemmelse har samme karakter som de øvrige emner i det såkaldte kommunekatalog, som kommunerne skal planlægge for.

Ovennævnte krav forventes at blive meldt ud i "Oversigt over statslige interesser i kommuneplanlægningen", der udsendes hvert 4. år forud for revisionen af kommuneplanen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Helle T. Anker peger på en uklarhed mellem forslagets generelle og specielle bemærkninger om hvilke husdyrbrug over 500 DE, der skal planlægges for. Hun mener ikke, at det er nødvendigt at afgrænse "positiv" planlægning til "store" husdyrbrug, idet det formentlig ikke er husdyrbrugenes størrelse der er afgørende, men derimod karakteren og placeringen af de enkelte landbrugsbygninger. Hun tilføjer, at der i lovforslaget ikke er taget stilling til samspillet eller overlappet til den gældende § 11 b, stk. 2, om kommuneplanlægning for landbrugets driftsbygninger m.v. og evt. ophævelse heraf.

Miljøministeriets bemærkninger

I lovforslaget ændres formuleringen i de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 2, og det er desuden præciseret, at der er tale om en "positiv" udpegning af arealer, der er særligt egnede til placering af større husdyrbrug.

Bemærkningen vedrørende "store husdyrbrug"-udpegning har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget, idet lovforslaget er i overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst. Bemærkningen om § 11 b, stk. 2, har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget, idet det, som det også fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, i dag er frivilligt for kommunerne at planlægge for landbrugets bygninger og anlæg, mens at det med efter lovforslaget bliver obligatorisk for kommunerne at planlægge for store husdyrbrug.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at det er en afgørende mangel, at lovforslaget kun kræver positiv udpegning, som kun omfatter de større husdyrbrug og ikke mindre og middelstore husdyrbrug eller planteavlens store byggerier. DN efterlyser en præcisering af, hvilke værktøjer, f. eks. Lokalplanlægning, kommunen reelt har, og foreslår som noget nyt en arealgodkendelse og en sårbarhedskortlægning i forhold til landskab og miljø af det åbne land i kommuneplanen.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget er i overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst. Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

DANVA mener, at der skal planlægges under hensyntagen til aktuelle og fremtidige drikkevandsinteresser herunder også transport af gylle og fx med skiltning af drikkevandsområder som i Tyskland og Sverige.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget ændrer ikke ved gældende bestemmelser i anden lovgivning. Planlægningen skal være i overensstemmelse med husdyrgodkendelseslovens krav og vandplanernes miljømål. Regionplanernes miljømål gælder, indtil vandplanerne træder i kraft.

Bemærkningen har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Friluftsrådet mener, at driftsanlæg i forbindelse med store husdyrbrug bør optages på listen over anlæg der skal screenes i forhold til vurderinger af virkninger på miljøet (VVM), og at der skal indføres krav om, at der for bedrifter større end fx 400 dyreenheder skal udarbejdes en "Landskabsplan."

Miljøministeriets bemærkninger

VVM-reglerne for husdyrbrug indgår i husdyrgodkendelsesloven, og etablering, udvidelser og ændringer af husdyrbrug skal altid VVM-screenes.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

KL ser positivt på, at det nu bliver en integreret del af kommuneplanen, at kommunerne skal udpege områder til store husdyrbrug. KL ser imidlertid gerne, at planlægningskompetencen for husdyrbrugene blev mere gennemslagskraftig, og at der ikke alene er tale om en positiv udpegning, men at det grundlag, som er udarbejdet også for de ikke udpegede områder, bør få en administrationskonsekvens i relation til den øvrige landbrugsadministration, således at en differentieret udpegning indgår på linje med andre afskæringskriterier i en husdyrgodkendelsessag.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget er i overensstemmelse med aftalen om Grøn Vækst.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Landbrug & Fødevarer (L&F) anbefaler på det kraftigste, at denne del af ændringsforslaget udgår. Hvis forslaget fastholdes, kræver L&F, at grundlaget for lokaliseringen af større landbrugsbyggeri forbedres betydeligt. L&F finder det nødvendigt at få præciseret, at lovændringen ikke bevirker, at husdyrbrug på 500 DE eller derover udelukkende placeres i de lokaliserede områder. Derudover anbefaler L&F en række andre forslag til forbedringer af lovforslaget, således at der skabes sikkerhed for bl.a., at planlægningen for husdyrbrug ikke bliver en residual planlægning, en markant hurtigere sagsbehandling for miljøgodkendelse af husdyrbrug, at kommuneplanerne for 2013-2017 samlet set skal kunne understøtte strukturudviklingen, hvad enten placeringen af større husdyrbrug er indenfor eller udenfor kommunens lokalisering af disse, og at kommuneplanerne for 2013-2017 evalueres primo 2014 med henblik på en dialog med landbrugserhvervet om en evt. tilpasning. L&F synes, det er uhensigtsmæssigt at gennemføre et krav om planlægning for lokalisering af større husdyrbrug i kommuneplanerne for 2013-2017 samtidig med, at der er nedsat en arbejdsgruppe om planlægning under husdyrreguleringsudvalget, der bl.a. skal undersøge planlægningsmuligheder for landbruget fremover. L&F finder det således yderst uhensigtsmæssigt at gennemføre en lovændring, inden arbejdsgruppen har færdiggjort sit arbejde.

Østlige Øers Landboforeninger ønsker indskærpet, at der skal være tale om en positiv udpegning af "landbrugsområder" og at der ikke planlægges ud fra negative hensyn.

Miljøministeriets bemærkninger

I lovforslaget er det på baggrund af de indkomne bemærkninger præciseret, at der er tale om en "positiv" udpegning af arealer, der er særligt egnede til placering af større husdyrbrug.

Bemærkningerne har herudover ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

2.2 Biogas

Brancheforeningen for Biogas, Danmarks Naturfredningsforening, KL og Landbrug & Fødevarer udtrykker tilfredshed med kravet om planlægning for lokalisering af biogasanlæg.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ønsker opdatering af status på biogasområdet i lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2. sidste afsnit, samt sletning af pkt. 2.2.2.2., sidste sætning om antal nye fælles biogasanlæg.

Miljøministeriets bemærkninger

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris bemærkninger er indarbejdet i lovforslaget.

Brancheforeningen for Biogas og Landbrug & Fødevarer ønsker planlægning for biogasanlæg inden kommuneplanrevision 2013 – Landbrug & Fødevarer i form af bindende mål.

Miljøministeriets bemærkninger

Pr. 1. januar 2010 etableredes Biogassekretariatet under Miljøcenter Århus, som bistår kommunerne med råd og vejledning om de planlægningsmæssige aspekter. Miljøministeren og KL indgik den 29. juni 2010 en aftale om tilvejebringelse af minimum 50 kommuneplantillæg med tilhørende miljøvurderinger for fælles større biogasanlæg inden kommuneplanrevision 2013. Arbejdet med kommuneplanlægning for fælles biogasanlæg før kommuneplanrevision 2013 er således godt i gang.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Brancheforeningen for Biogas og Landbrug & Fødevarer ønsker krav i lovforslaget om planlægning for mindre anlæg (både fælles- og gårdanlæg). DN finder fordeling mellem større fællesanlæg og mindre gårdanlæg uklar, og at lovforslagets skelnen mellem større og mindre biogasanlæg og mellem fællesanlæg og gårdanlæg er problematisk, da det er placeringen i landskabet og de miljømæssige gener, der er afgørende – ikke antal af ejere og kapacitet. DN ønsker derfor revurdering af, hvilke anlæg der omfattes af kravet om kommuneplanlægning.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslagets krav om kommuneplanlægning for fælles biogasanlæg er begrundet i de særligt store vanskeligheder ved at finde egnede arealer til denne type anlæg. Den i bemærkningerne angivne grænse på 200 tons biomasse pr. dag er valgt, da fællesanlæg typisk har en kapacitet af denne størrelse eller større. Som følge af bemærkningerne opblødes grænsen dog, se nedenfor.

Energistyrelsen har oplyst, at det foreløbig ikke kan afgøres, hvordan en optimal fordeling mellem større fællesanlæg og de mindre gårdanlæg vil være på længere sigt. Statusvurderingen for Grøn Vækst-aftalen, som skal gennemføres i 2012, vil bl.a. omfatte en status for udbygningen med forskellige anlægstyper. Miljøministeriet skal bemærke, at lovforslaget indebærer kommuneplanligt ved etablering af anlæg til behandling af 200 tons husdyrgødning m.v. pr. dag eller mere og fortsat mulighed for at inddrage mindre anlæg i kommuneplanlægningen.

Kommunerne har således mulighed for, men ikke pligt til, at planlægge for mindre fællesanlæg og gårdanlæg efter planlovens § 11b, stk. 2, og heri kan kommunernes og biogassekretariatets erfaringer fra planlægningen med de store fællesanlæg indgå. Lovforslagets bemærkninger er udbygget, således at dette nu fremgår.

Bemærkningerne har herudover ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Brancheforeningen for Biogas og Landbrug & Fødevarer påpeger risikoen for barrierer ved definition af anlægsstørrelser (200 tons pr. dag) eller som følge af manglende koordinering med anden planlægning.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslagets fokus er planlægning for større fælles biogasanlæg, da det er disse anlæg, det er vanskeligst at finde placeringsmuligheder for.

Imidlertid imødekommes bemærkningernes kritik af lovforslagets grænse på 200 tons gylle/gødning og anden biomasse pr. døgn, da lovforslagets hidtidige definition af større fælles biogasanlæg skal harmoniseres med definitionen i ovennævnte aftale af 16. juni 2010 mellem miljøministeren og KL. Herefter defineres "et større fælles biogasanlæg" som et anlæg til produktion af biogas fra organisk materiale, primært bestående af husdyrgødning fra flere jordbrugsbedrifter, ejet og drevet af en selvstændig juridisk enhed, der er særskilt matrikuleret og det forudsættes, at "større fælles biogasanlæg" for langt størstedelen vil være anlæg, der behandler 200 tons husdyrgødning m.v. eller derover pr. døgn. Kommuneplanpligten vil således kunne omfatte fælles biogasanlæg med en kapacitet under 200 tons husdyrgødning m.v. pr. døgn, men som hovedregel forudsættes langt størstedelen at have en kapacitet på over 200 tons pr. døgn.

Bemærkningerne har givet anledning til en ændring af lovforslagets bemærkninger i overensstemmelse hermed.

Landbrug & Fødevarer er imod negativ udpegning og ønsker hensyntagen til naturgasnettet. Brancheforeningen for Biogas og Landbrug & Fødevarer ønsker, at biogasanlæg placeres i tilknytning til landbrugsproduktionen i det åbne land. DN er imod fællesanlæg midt i det åbne land og ønsker placering tæt på inputkilderne og i tilknytning til de store leverandører eller andre typer industri under hensyn til landskab og transport, men væk fra beboelse og med placering af de større fællesanlæg i industriområder.

Miljøministeriets bemærkninger

Planlægning for fælles biogasanlæg sker som positiv udpegning, altså ved udpegning af arealer, der er velegnet til placering af fælles biogasanlæg. Ved planlægningen for fælles biogasanlæg er det primære hovedhensyn i overensstemmelse med miljøministerens aftale med KL af 16. juni 2010 "beliggenhed i forhold til gylle/husdyrgrundlag". Hertil kommer natur- og landskabsfredninger samt beskyttet natur og beskyttet landskab, kulturmiljøer og fortidsmindefredninger, vej- og tilkørselsforhold og nabohensyn. Herudover kan placering i forhold til naturgasnettet indgå.

Bemærkningerne har givet anledning til en ændring i lovforslagets bemærkninger, så ovenstående nu tydeligt fremgår heraf.

Manglende koordinering med anden planlægning vil kunne danne barriere for en fornuftig kommunal planlægning. Derfor udbygges lovforslaget med bemærkning om, at det forudsættes, at der sker fornøden koordinering med nabokommuner og anden planlægning.

Brancheforeningen for Biogas og Landbrug & Fødevarer efterlyser mere klarhed for rammer og kriterier for lokalisering, samt en lokal/regional strategisk biogasplan og den i Grøn Vækst-aftalen nævnte koordineringsplan for biogas. KL efterlyser data i de kommende statslige jordbrugsanalyser til brug for planlægningen. Landbrug & Fødevarer efterlyser regler om ligestilling af levering af bio-

gas direkte til kraftvarmeværk og til naturgasnettet udfærdiget snarest af hensyn til kommunernes planlægning.

Miljøministeriets bemærkninger

Kriterier for hvilke anlæg og hvilke hensyn, der skal tages ved planlægning for de fælles biogasanlæg, er præciseret i bemærkningerne, se ovenfor. Energistyrelsen og KL har udarbejdet et oplæg om strategisk energiplanlægning marts 2010, som omtaler de efterlyste hensyn om sammenhæng mellem placeringer af biogasanlæg og planlægning for anvendelsen af gassen konkret. Ligeledes vil de statslige jordbrugsanalyser, der løbende udarbejdes, danne grundlag for planlægningen for biogasanlæg. Desuden vil erfaringerne fra biogassekretariatet tilgå kommunerne til brug for kommuneplanrevision 2013.

Bemærkningerne har givet anledning til en udbygning af lovforslaget i overensstemmelse hermed.

Endelig er første del af koordineringsplanen for biogas og gødningsformidling – det faglige grundlag - udarbejdet. Heri fokuseres på mulighederne for at optimere brugen af biogasanlæg – når de er etableret – til optimal løsning af de forstærkede behov for gødningsformidling, som følge af skærpede krav til landbruget frem til 2015. Bemærkningerne i lovforslaget er udbygget hermed.

I øvrigt vil den tilskudsmæssige ligestilling med hensyn til anvendelse til kraftvarme og levering til naturgasnettet snart være gennemført.

Friluftsrådet ønsker, at (biogas) driftsanlæg i forbindelse med store husdyrbrug på optages på listen over anlæg, der skal screenes i forhold til VVM og anfører, at anlæggene bør placeres i industriområder.

Miljøministeriets bemærkninger

Alle biogasanlæg uanset type, placering og/eller størrelse er enten omfattet af husdyrreguleringen, som implementerer VVM-direktivet for husdyrbrug, eller af planlovens VVM-regler.

Bemærkningerne har givet anledning til, at lovforslagets bemærkninger er præciseret, således at ovenstående tydeligt fremgår.

3. Vandløbsloven

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har visse generelle kommentarer til lovforslagets almindelige bemærkninger og forslag til visse præciseringer i teksten.

Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste kan generelt støtte en miljømæssig forbedring af fysiske forhold i og omkring vandløb. Der gøres dog opmærksom på, at lovforslaget indebærer, at der vil kunne ske hævnning af vandstanden i dele af forsvarets skyde- og øvelsesterræner samt øvrige terræner, som forsvaret benytter til militære øvelsesaktiviteter. Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste henstiller til, at der ikke træffes afgørelser efter vandløbsloven, der kan berøre forsvarets brug af arealerne, uden at forsvaret bliver hørt.

DANVA finder det positivt, at der i forlængelse af aftalen om Grøn Vækst er taget initiativ til ændringer i vandløbsloven, der forbedrer mulighederne for at gennemføre de nødvendige tiltag til forbedring af vandløbenes fysiske tilstand – tiltag, der har stor betydning for, at vandløbene kan leve op til de fastlagte målsætninger.

Miljøministeriets bemærkninger

Til kommentarerne fra Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste bemærkes, at det følger af forvaltningsloven, at ejerne af de arealer, der er omfattet af eller påvirkes af vandløbsforanstaltninger, skal høres, før foranstaltningen endeligt besluttes.

Bemærkningerne har givet anledning til en justering og præcisering af lovforslaget på flere punkter, i overensstemmelse med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris forslag.

3.1 Vedligeholdelse

KL nævner, at det af lovbemærkningerne fremgår, at det er op til lokal beslutning at afgøre, om der skal ske ophør med eller reduktion af vandløbsvedligeholdelse. Det er uklart, hvad lokal beslutning betyder. Det bør fremgå, at det er vandløbsmyndigheden, der træffer beslutningen. Endvidere er det uklart, om regulativer, der fastsætter ophør med vedligeholdelse, fortsat skal indeholde en beskrivelse af vandløbets skikkelse eller vandføringsevne. Det foreslås, at det præciseres, at denne beskrivelse kan undlades, altså genindførelse af de tidligere "naturvandløb".

Tønder Kommune nævner, at topografien i kommunen betinger helt overvejende, at ingen eller kun lejlighedsvis grødeskæring i de fleste tilfælde vil indebære, at vandløbets vandføringsevne og skikkelse ændres væsentligt, hvilket efter kommunens vurdering vil være en regulering, der medfører tab, som skal erstattes permanent.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at det af bestemmelsen direkte fremgår, at den kun finder anvendelse, hvis dette følger af en vandplan vedtaget i medfør af miljømålsloven og foreslår desuden, at en lignende bestemmelse indsættes i § 36 om vedligeholdelse af private vandløb.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at reduceret vandløbsvedligeholdelse vil få meget store og uoverskuelige konsekvenser for de berørte lodsejere. Konsekvenserne er ikke analyseret nærmere på nuværende tidspunkt. Først når konsekvenser, økonomi, brug af undtagelsesbestemmelser m.v. er på plads, bør forslaget om reduceret vandløbsvedligeholdelse drøftes og vedtages politisk. Der er tale om en meget vidtgående ændring, der vil kunne få indgribende betydning for arealer, der afvandringsmæssigt er afhængige af de omhandlede vandløb. Det bør alene kunne gennemføres mod fuld erstatning. Det skal klart fremgå af loven og bemærkningerne, at vandløbsmyndigheden skal leve op til de nye vedligeholdelseskrav, ellers er der stor risiko for, at der fremadrettet vil ske en undervedligeholdelse i forhold til det reviderede regulativ. Det er bydende nødvendigt, at muligheden for reduceret/ophørt vedligeholdelse afgrænses til de vandløb, der er specifikt nævnt i vandplanerne.

Danmarks Naturfredningsforening støtter forslaget om ophør med eller reduktion af vandløbsvedligeholdelse. Foreningen ser frem til, at de nye muligheder kommer til at gælde samtlige målsatte vandløbsstrækninger.

Dansk Ornitologisk Forening er positiv over for, at der kommer mere dynamik og variation i vandløbene og på de omkringliggende lavbundsarealer, hvilket også kan være til gavn for fuglelivet.

Danmarks Sportsfiskerforening går ud fra, at vedligeholdelsesreglerne vil omfatte samtlige målsatte vandløb og ikke alene de 7.300 km vandløb, der indgår i 1. generation af vandplaner.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug finder fravigelsen fra lovens formål i § 1 meget betænkelig. Hvis den vedtages, så er det kun en administrativ sag at udvide de foreslåede 7.300 km vandløb. Når dertil føjes, at der i dele af administrationen lader til at arbejdes ud fra, at bræmmerne skal gælde for alle vandløb, bliver det uoverskueligt omfattende. Særligt henset til at erstatningen er finanslovsafhængig og ikke foreslået som fuld erstatning for ulemperne ved den forringede afledning. Hvis man vil opgive oprensningen af op mod 7.300 km vandløb, bør der indføres en ret for berørte lodsejere til at kræve, at vandløbet gennemgår en vandløbsrestaurering, hvor bundkoten sænkes betragteligt, og vandløbsprofilen gøres så bred, at det kan bortlede vand i hidtidigt omfang, samt at der åbnes mulighed for, at der laves dobbeltprofiler med en såkaldt selvrensende strømrønde.

Forsikring & Pension bemærker, at den manglende vedligeholdelse af vandløb vil kunne medvirke til at reducere vandgennemstrømningen og derved – hvis vandløbet ligger tæt ved eller i nærheden af bebyggelse – medføre et stigende antal oversvømmelses- og vandskader. Dette kan også være problematisk i forhold til vandløbenes sammenhæng med kloaksystemerne, hvis den ændrede vandgennemstrømning kan komme til at påvirke presset på kloakkerne i et område. Dette bør beskrives og tydeliggøres i lovforslaget.

Østlige Øers Landboforeninger finder, at ophør med eller reduceret vandløbsvedligeholdelse vil få særdeles store konsekvenser for lodsejere med vandløbsnære arealer. Foreningerne foreslår, at vandafledning sikres ved at ændre fx bundkote og/eller vandløbsprofil.

Helle T. Anker anser forslaget for problematisk henset til, at den gældende retstilstand vedrørende regulativbestemt forringet vandløbsvedligeholdelse og hertil knyttede erstatningskrav er uafklaret. Erstatningsspørgsmålet er i modsætning til andre foranstaltninger efter vandløbsloven ikke reguleret ved en særlig erstatningsbestemmelse i loven. Det er derfor som udgangspunkt afgørende, om en regulativbestemt forringet vedligeholdelse kan anses for et ekspropriativt indgreb. Forslaget bidrager ikke til en afklaring af retstilstanden, snarere tværtimod.

Agropro K/S anser forslaget for at være en undtagelse fra vandløbslovens formålsbestemmelse i § 1, der efter firmaets opfattelse mere betragtes som en reguleringssag end blot som en ændring af regulativet. Der bør indføres, at der ved de nævnte regulativændringer skal laves konsekvensberegninger for dyrkningsværdien af arealerne langs disse strækninger og opstrøms dem. Der bør sættes beløb på tabet udmøntet i en engangserstatning til lodsejeren.

Miljøministeriets bemærkninger

Det er præciseret i bemærkningerne, at det er vandløbsmyndigheden, der træffer beslutning om ophør med eller reduktion af vandløbsvedligeholdelse. Det er ligeledes præciseret, at et regulativ, der fastsætter, at vandløbet ikke må vedligeholdes, ikke skal indeholde en beskrivelse af vandløbets skikkelse eller vandføringsevne.

Bemærkningerne har herudover ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Landbrug & Fødevarer savner en omtale i bemærkningerne om, at vandløbsmyndigheden har mulighed for at træffe beslutning om, at private vandløb ikke må vedligeholdes, eller at vedligeholdelsen skal begrænses til særlige tilfælde.

Miljøministeriets bemærkninger

Som nævnt nedenfor er der sat en ny § 36 a ind i lovforslaget, der omhandler ophør med og reduktion af vedligeholdelse af private vandløb.

3.2 Tilskud

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri foreslår, at det af den nye § 13 a direkte fremgår, at tilskud kan ydes inden for de rammer, som er mulige under EU's landdistriktsprogram. Ministeriet har senere foreslået, at der ikke med Grøn Vækst-loven gives selvstændig hjemmel til at udbetale penge under Landdistriktsprogrammet. Hjemmelen hertil bør udelukkende foreligge i den relevante lov, dvs. landdistriktsloven.

Landbrug & Fødevarer gør opmærksom på, at muligheden for at søge om tilskud i forbindelse med reduceret/ophørt vandløbsvedligeholdelse er begrænset til offentlige vandløb, mens der ikke foreligger en tilsvarende mulighed for private vandløb.

Dansk Skovforening kan ikke støtte, at ejendomsforringelser som følge af myndighedskrav om mindsket eller helt ophør med vandløbsvedligeholdelse kun skal kunne udløse erstatning til ejeren som et tilskud efter ansøgning og da kun inden for rammerne af landdistriktsprogrammet, hvis fremtidige indhold ikke er kendt. Ejeren vil langt fra i alle situationer kunne modtage en erstatning, der svarer til nedgangen i ejendommens handelsværdi. Det vil landdistriktsprogrammet som oftest forhindre. Foreningen foreslår, at reglerne i ekspropriationslovgivningen, herunder om taksation, finder anvendelse i forbindelse med reduktion af eller ophør med vedligeholdelse.

Østlige Øers Landboforeninger foreslår, at bestemmelsen ændres til, at lodsejere, der som følge af reduceret eller ophørt vedligeholdelse får indtjeningsnedgang eller tab, har ret til fuld kompensati-on/erstatning.

Miljøministeriets bemærkninger

Det vurderes på baggrund af kommentaren fra Landbrug & Fødevarer, at der er behov for en bestemmelse, der direkte giver hjemmel til at fastsætte bestemmelse om reduceret/ophørt vedligeholdelse af private vandløb og mulighed for at søge om tilskud af landdistriktsmidlerne. Der er derfor sat en ny § 36 a ind i lovforslaget.

Som bestemmelsen er formuleret, er den ikke begrænset til kun at omfatte udvalgte strækninger på op til 7.300 km vandløb, der efter vandplanerne skal have forbedrede fysiske forhold.

Reduktion af vandløbsvedligeholdelse har efter hidtidig praksis været en generel foranstaltning, der har kunnet gennemføres erstatningsfrit. Det er vurderingen, at ophør med vedligeholdelse ikke har en sådan grad af intensitet, at det er af ekspropriationslignede karakter, der udløser erstatning.

Bestemmelsen i § 13 a er ændret i overensstemmelse med Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris forslag. Endvidere er der i § 13 a, stk. 2, og § 36 a, stk. 3, indsat bestemmelser om, at ophør med eller reduceret vedligeholdelse af et vandløb til gennemførelse af en indsats, der fremgår af miljømålsloven eller en vandplan, ikke kan bestemmes af vandløbsmyndigheden, før de statslige myndigheder har meddelt godkendelse heraf. Desuden er bemærkningerne uddybet.

Bemærkningerne har herudover ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri gør opmærksom på, at det ikke er Miljøministeriet, der skal fastsætte de nærmere regler for ordningen med tilskud til jordbrugere for reduceret vandløbsvedligeholdelse.

Miljøministeriets bemærkninger

Bemærkningerne har givet anledning til, at forslag om ændring af lovens § 14 udgår, og at § 37, stk. 4, konsekvensrettes.

3.3 Vandplaner

DANVA noterer med tilfredshed, at der indføres handlepligt til at iværksætte foranstaltninger med henblik på, at implementere vandplanerne.

Jan Hjeds finder, at konsekvenserne af vandplanerne ikke er objektivt, korrekt eller tilstrækkeligt belyst. Vandplanerne bør derfor ikke gennemføres i deres nuværende form, og der bør ikke ske tilpasninger af vandløbsloven, som kan muliggøre implementeringen af vandplanerne.

Miljøministeriets bemærkninger

Ingen bemærkninger.

3.4 Restaurering

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri gør opmærksom på, at det af Grøn Vækst-aftalen fremgår, at midler fra landdistriktsprogrammet udelukkende skal anvendes i forbindelse med ophør af eller reduceret vandløbsvedligeholdelse, ikke til vandløbsrestaurering.

Kulturarvsstyrelsen foreslår, at der – ligesom i lovens § 37 a – indføres en bestemmelse om, at restaureringsforanstaltninger ikke kan gennemføres, hvis væsentlige kulturhistoriske interesser derved tilsidesættes. Alternativt kan § 37 og § 37 a sammenskrives til én paragraf.

KL nævner, at mange restaureringsprojekter sker på private vandløb. Det kræver, at de først optages som offentlige vandløb, hvilket er både fordyrende og uhensigtsmæssigt.

Tønder Kommune noterer, at lovens hidtidige og utidssvarende opstilling af restaureringsforanstaltninger udgår af lovtæksten. Kommunen finder dog, at den foreslåede formulering af § 37 besværliggør administrationen af loven, da forhold, der både er restaurering og regulering, skal behandles efter to sæt regler.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug foreslår, at det af stk. 2 fremgår, at vandløbsmyndigheden afholder samtlige omkostninger til fuld erstatning for alle de berørte lodsejere.

Østlige Øers Landboforeninger finder, at det skal indskærpes, at restaurering fx i form af åbning af rørlagt vandløb ikke må iværksættes, før der foreligger en skriftlig aftale med de berørte lodsejere indeholdende erstatningsopgørelse. Foreningerne spørger, om restaureringsforanstaltninger også omfatter åbning af rørlagte vandløb. Er der ikke indgået en aftale med lodsejer, vil åbning af et rørlagt vandløb skulle sidestilles med et ekspropriativt indgreb.

Agropro K/S finder det positivt, at det direkte fremgår, at det er vandløbsmyndigheden, der afholder udgifterne til restaureringsprojekter. Det er vigtigt at fastholde bestemmelsen om, at enhver, der lider tab ved en restaurering, har ret til erstatning. Firmaet antager, at genåbning af rørlagte vandløb omfattes af bestemmelsen.

Miljøministeriets bemærkninger

Bestemmelsen om tilskud af landdistriktsmidler udgår, jf. Fødevareministeriets kommentar. Miljøministeriet er enig med Kulturarvsstyrelsen i, at § 37 og § 37 a kan sammenskrives til én bestemmelse, og § 37 a dermed kan ophæves.

Den foreslåede affattelse af § 37 er – modsat den nugældende § 37 – ikke begrænset til kun at gælde for offentlige vandløb, jf. KL's kommentar. Hvis en foranstaltning behandles som restaurering efter lovens § 37, skal den ikke også behandles efter § 17 om regulering, jf. Tønder Kommunes kommentar. Det er også tilfældet med de nugældende bestemmelser.

Det tydeliggøres i bemærkningerne, at vandløbsrestaurering også kan omfatte åbning af rørlagte vandløb.

3.5 2 m-bræmmen

KL finder det ikke hensigtsmæssigt, at tilsynet med 2 m-bræmmen skal udføres af Plantedirektoratet. Kommunerne har i forvejen tilsynet med vandløbene efter vandløbsloven og naturbeskyttelsesloven og færdes langs vandløbene i forbindelse med vedligeholdelsen. Fremover vil kommunerne have meget fokus på og mange opgaver knyttet til vandløb som følge af arbejdet med at implementere vandplanerne. KL opfordrer kraftigt til, at tilsynet med 2 m-bræmmerne fastholdes hos kommunerne, og at tilsynet med de kommende 10 m randzoner overgår til kommunerne.

Friluftsrådet finder det konsistent at samle tilsynet med 2 m-bræmmer og 10 m-randzoner hos én myndighed, men rådet foreslår, at tilsynet skærpes.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug foreslår, at dobbelttilsynet samles i kommunerne.

Miljøministeriets bemærkninger

Kommentarerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

4. Miljømålsloven

4.1 Klageadgang

KL finder, at forslaget er et stort problem for kommunerne, som således ikke kan anke oplagt urimelige krav fastsat i planerne. Der bør fortsat være fuld klageadgang.

Landbrug & Fødevarer er uenig i, at der har været en betydelig offentlig inddragelse i det hidtidige forløb med vand- og Natura 2000-planerne og er endvidere uenig i, at planerne er meget overordnede, uden direkte indflydelse for den enkelte borger. Organisationen mener, at planerne vil få overordentlig stor og direkte betydning for en række borgere, herunder landmænd. Det er ikke acceptabelt, at berørte borgeres retssikkerhed skal vige for en hurtigere behandling af planerne.

Danmarks Naturfredningsforening finder det helt uantageligt, at muligheden for at kunne klage over statens fastsættelse af miljømål og indsatsprogram i vand- og Natura 2000-planerne bliver fjernet.

Dansk Skovforening finder det utilfredsstillende, at ejere ikke – som oprindeligt fastsat – skal kunne påklage elementer i vand- og Natura 2000-planerne; planer som efterfølgende får betydning for de handleplaner, der skal udarbejdes.

Danmarks Sportsfiskerforbund tager afstand fra forslaget om ændring af klage regler i forhold til de statslige vand- og Natura 2000-planer. Det er et alvorligt brud med de mangeårige klagerettigheder, der via dansk lovgivning på miljøområdet er tillagt bl.a. de grønne organisationer. Det forekommer meningsløst at afskaffe denne klageadgang og samtidig bevare klageadgangen over de kommunale handleplaner. Disse planer bliver udarbejdet på baggrund af de statslige planer. Hvis de statslige planer er utilstrækkelige, vil de kommunale planer tilsvarende blive utilstrækkelige.

Danmarks Jægerforbund finder det uacceptabelt, at lovforslaget indeholder en fjernelse af retten til at klage over Natura 2000-planens mål og indsatsprogram. Forslaget om fjernelse af klageretten falder ikke i tråd med EU's ønske om lokal ejerskabsfølelse for naturindsatsen, og to runder med offentlige høringer kan aldrig retsligt sammenstilles med – og dermed erstatte – en klageret. Man kan få den opfattelse, at lovændringens formål er at lette myndighedsudøvelse, hvilket ikke vil være fremmende for det mål om større biodiversitet, der er sat for Natura 2000-netværket.

DANVA finder det uacceptabelt, at klageadgangen til den endeligt vedtagne vandplan for så vidt angår fastsættelse af miljømål og indsatsprogram bortfalder. Da statslige vandplaner i vid udstrækning angiver specifikke løsninger i forhold til den enkelte interessent, fx grundejer eller vandselskab, og planerne således bliver bindende for interessenterne, bør interessenterne have adgang til at påklage planernes indhold og ikke kun tilblivelsesmangler.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug finder ikke, at adgangen til at klage må begrænses, som det er foreslået.

Østlige Øers Landboforeninger finder det principielt forkert at fratage borgerne en klagemulighed, og da første planperiodes vand- og Natura 2000-planer endnu ikke kendes, er det et forhastet lovforslag uden basis i erfaringer. Foreningerne foreslår, at ændringen som minimum udskydes til en senere planperiode.

Miljøministeriets bemærkninger

Der vil fortsat være adgang til at klage over vand- og naturplanernes tilvejebringelse. Mht. vand- og naturplaner vil der endvidere fortsat være adgang til at påklage indhold og tilvejebringelse af en kommunalt vedtaget handleplan. Det bemærkes, at disse handleplaner for har direkte virkning for borgerne.

Ministeriet har i øvrigt i forbindelse med fremsættelsen fundet anledning til at præcisere i bemærkningerne til lovforslaget, at de statslige vand- og naturplaner som udgangspunkt har en overordnet karakter. Det kan ikke udelukkes, at vandplaner og naturplaner i nogle tilfælde vil være normerende for de kommunale handlingsplaner på en sådan måde, at lodsejernes forhold reelt reguleres i de statslige planer.

5. Kemikalieoven

5.1 Samkøring af data

Formålet med lovforslaget er at give mulighed for samkøring af data på Fødevareministeriets og Miljøministeriets område med henblik på, at bl.a. Plantedirektoratet kan målrette oplysnings- og kontrolindsatsen overfor brancher og virksomheder, der har et særligt stort forbrug af pesticider.

Foreningen for Bæredygtigt Landbrug foreslår at forslaget trækkes tilbage, såfremt det er tvivlsomt, om der er nogen fordel i samkøring af registre.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri anfører dels visse kommentarer af indholdsmæssig karakter og dels lovteknisk karakter til forslaget.

Danmarks Naturfredningsforening er positiv overfor forslaget, idet det åbner op for, at ulovlig import af pesticider i højere grad bliver afsløret.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering (CKR) ser også positivt på forslaget, da det bliver muligt for Plantedirektoratet at genbruge data fra Miljøministeriets ressortområde. CKR opfordrer henholdsvis Miljøministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri til i større omfang at genbruge data fra hinanden, således at virksomhederne pålægges færre oplysningsforpligtelser end i dag.

Datatilsynet finder, at det bør præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, hvilke personoplysninger der skal indhentes.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøministeriet skal hertil bemærke, at der forventes at ske samkøring af registre fra 2012.

Bemærkningerne har givet anledning til en præcisering af lovforslaget, så det fremgår hvorledes arbejdsfordelingen mellem Plantedirektoratet og Miljøstyrelsen skal være, samt en justering i forhold til indholdsmæssige ændringer af ordensmæssig karakter. Samtidig er CKR's foreslåede tekst medtaget i lovforslaget. Endvidere er Datatilsynets bemærkninger om præcisering af personoplysninger efterkommet.

6. Miljøbeskyttelsesloven

Formålet med lovforslaget er at indføre et generelt forbud mod erhvervmæssig og offentlig anvendelse af pesticider og dermed en beskyttelseszone på 25 meter omkring alle vandindvindingsanlæg, der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg, for at beskytte grundvand og drikkevand mod forurening med pesticider og disses nedbrydningsprodukter.

6.1 Erstatningsfri regulering

Landbrug & Fødevarer, Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug og Agropro K/S har generelt udtrykt en principiell holdning til, at der bør ske erstatning til de lodsejere, der berøres af beskyttelseszoner. Landbrug og Fødevarer påpeger, at der normalt ydes erstatning for etablering af selve boringen og for det tab og de ulemper, der følger af et fredningsbælte på 10 meter i radius omkring boringen. Det findes derfor ikke rimeligt, at forslagets ekstra restriktion, udvidelsen af beskyttelseszonen til 25 meter, pålægges oven i en i forvejen aftalt eller eksproprieret restriktion uden at der sker fuld erstatning.

Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug henviser til en advokatundersøgelse, der påpeger, at det ikke forekommer sagligt kun at lade forbuddet gælde erhvervmæssig og offentlig anvendelse, men ikke private. Samtidig påpeges det, at det strider imod princippet om ejendomsrettens beskyttelse, hvis landmændene skal bære byrden alene, hvilket kan udledes af en dom fra EU-Domstolen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri påpeger, at det er et problem at sikre kompensation til de landmænd, der bliver ramt af forslaget, og at den under høringen igangsatte udredning om en

mulig kompensationsordning via landdistriktsmidlerne har vist, at administrationsomkostningerne vil blive uforholdsmæssigt store i forhold til det reelle kompensationsniveau, hvorfor det er besluttet ikke at gå videre med en sådan LDP-løsning. I stedet foreslås det udredt, om det er hensigtsmæssigt at kompensere for kravet ved at finansiere kompensationen til lodsejerne via grundvandsgebyrerne.

Miljøministeriets bemærkninger

Der er indsat en ny bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, § 64 c, hvorefter vandforsyningerne udbetaler en årlig økonomisk godtgørelse til de grundejere, som omfattes af § 21 b, vedrørende en pesticidfri zone på 25 meter omkring alle vandindvindingsanlæg, der indvinder grundvand til alment vandforsyningsanlæg. Samtidig er forbuddet i § 21 b udvidet, så det også omfatter gødskning og dyrkning. Grundejerne kompenseres i godtgørelsen derfor for det indkomsttab, de har ved ikke at måtte dyrke arealet i den udvidede 15 meter beskyttelseszone. Ordningen administreres af vandforsyningerne og finansieres over vandtaksterne. Der er indsat en ny nr. 10 i vandforsyningslovens § 52 a, stk. 1, der giver vandforsyningerne hjemmel til at indregne udgifter til dækning af økonomiske godtgørelser efter miljøbeskyttelseslovens § 64 c i vandpriserne.

6.2 Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

DANVA foreslår, at der i stedet for 25 meter pesticidfrie beskyttelseszoner skal foretages en obligatorisk udlægning af boringsnære beskyttelsesområder som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning om boringsnære beskyttelsesområder – BNBO fra 2007. Endvidere påpeges, at muligheden for etablering af boringsnære beskyttelsesområder efter de gældende regler ikke udnyttes i praksis af kommunerne, idet grundlaget for udpegning af sårbare indvindingsboringer er uklart, og hjemlen i miljøbeskyttelsesloven ikke synes at være tilstede. I den forbindelse henviser DANVA til et juridisk notat.

KL efterspørger obligatoriske boringsnære beskyttelsesområder og en sikring af grundvandsbeskyttelsen som helhed. Der påpeges i den forbindelse, at staten skal sikre, at den statslige grundvandskortlægning afsluttes indenfor en overskuelig tidshorisont, og at udpegning af pesticidfølsomme områder færdiggøres.

Dansk Naturfredningsforening efterspørger udlægning af 300 meter boringsnære beskyttelsesområder og efterspørger i den forbindelse, at der for dette areal skabes de nødvendige incitamenter for at foretage skovrejsning.

Miljøministeriet bemærkninger

Efter miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, har kommunerne hjemmel til efter en konkret vurdering at etablere boringsnære beskyttelsesområder. Vurderer kommunen på baggrund af de geologiske, klimatiske og indvindingsmæssige forhold og arealanvendelsen i øvrigt, at der foreligger en forurening eller en fare herfor, kan denne forbyde en given aktivitet indenfor et fastsat område omkring boringen. Det er kommunen, der skal foretage en konkret vurdering af behovet for et boringsnært beskyttelsesområde.

DANVA, Foreningen for Vandværker i Danmark, KL, Landbrug & Fødevarer og Miljøministeriet afholdt efterår 2009 en møderække om miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, og dens rækkevidde og anvendelse. Ved afslutningen af denne møderække udtrykte DANVA sin enighed i indholdet af et notat udarbejdet af Miljøministeriet om miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, og muligheden for at etablere boringsnære beskyttelsesområder. Notatets konklusion var, at såfremt kommunen eller en vandforsyning finder, at der er behov for en konkret vurdering af risikoen for forurening af grundvandet omkring en boring, er der i den eksisterende miljøbeskyttelseslovs § 24, stk. 1, hjemmel til,

at kommunen kan foretage denne konkrete vurdering og derefter påbyde en beskyttelseszone rundt om indvindingsboringen. Der er derimod ikke i § 24, stk. 1, hjemmel til generelt at stille krav om, at kommunerne skal foretage en vurdering af samtlige boringer for at undersøge, om det er nødvendigt at etablere et boringsnært beskyttelsesområde. Som den myndighed, der varetager grundvandsbeskyttelsen, må det være op til kommunerne at foretage de nødvendige afvejninger og vurderinger, der kan sikre en beskyttelse af indvindingsboringerne.

Den statslige grundvandskortlægning løber frem til 2015.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

6.3 Fysisk sikkerhedszone

KL foreslår, at den nuværende fysiske 10 meter sikringszone udvides til 25 meter. Herved sikres at også andre forurenende aktiviteter som gødning, oplag af øvrige kemikalier og olie forbydes i nærheden af indvindingsboringer.

Miljøministeriets bemærkninger

Anden lovgivning indenfor Miljøministeriets område sikrer, at vandindvindingsboringer beskyttes mod forurenende aktiviteter, fx i form af vilkår i miljøgodkendelser. Er der situationer, hvor vandindvindingen ikke sikres mod en potentiel forurenende aktivitet igennem vilkår i en miljøgodkendelse, afstandskrav eller andre regler, og kommunen vurderer, at der foreligger en fare for forurening, kan denne ved hjælp af miljøbeskyttelseslovens § 24, stk. 1, udstede et påbud eller forbud mod en given aktivitet og dermed beskytte vandindvindingsboringen i de tilfælde, hvor der er behov for det.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

6.4 Privates anvendelse af pesticider

DANVA, KL, 3F, Agropro K/S og Landsforeningen for Bæredygtigt Landbrug giver udtryk for et markant ønske om at lade privates anvendelse af pesticider omfatte af forbuddet mod anvendelse af pesticider i den foreslåede beskyttelseszone. DANVA påpeger generelt, at omfanget og konsekvensen af den bymæssige anvendelse af sprøjtemidler er beskrevet i årets udgave af grundvandsovervågningen, der fastslår, at forureningen fra den bymæssige anvendelse af pesticider kan sidestilles med belastningen fra land- og skovbrug. KL påpeger i samme forbindelse, at der i mange områder er en stor del af boringerne, som er beliggende lige op til private haver.

Miljøministeriets bemærkninger

Miljøministeriet finder ikke fagligt belæg for at lade privates regelrette anvendelse af pesticider omfatte af forbuddet. Private hus- og haveejere tegner sig for en meget lille del (knap 2 %) af det samlede forbrug i Danmark. Når man fratrækker naturlige salte og "alternative" midler, udgør salget ca. 0,5 % af det samlede salg. For at sikre en regelret anvendelse, vil Miljøstyrelsen gennem Grøn Vækst gennemføre oplysningskampagner rettet mod privates anvendelse af pesticider.

Desuden har kommunerne mulighed for at forbyde grundejere at anvende pesticider, såfremt der er en risiko forbundet med anvendelsen på det konkrete areal. Dette gøres ved at etablere et boringsnært beskyttelsesområde, jf. ad 2 og i den forbindelse fastsætte de krævede restriktioner.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

6.5 Økonomiske konsekvenser

Landbrug & Fødevarer anfører, at forslaget kraftigt undervurderer det erhvervsøkonomiske tab for landmændene. Det anføres, at forslaget alene medtager det direkte produktionstab og ikke tager højde for de driftsulempere, som vil føre til, at det reelt berørte areal vil blive betydeligt større. Det skyldes, at overholdelse af forbudszone i praksis vil medføre, at kørslen med maskiner tilpasses lige linjer omkring/langs forbudszone. På dette forøgede areal vil der i løbet af få år blive dannet et forøget ukrudtstryk, der kan føre til, at jordbearbejdning af det sprøjtefrie areal undgås, hvilket medfører et større økonomisk tab.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering påpeger, at for de landmænd, der i dag anvender pesticider på arealer indenfor en radius på 25 meter fra vandindvindingsanlæg, vil forslaget have negative strukturelle erhvervsøkonomiske konsekvenser. Effekten af forslaget vurderes dog beskedent på samfundsniveau.

Miljøministeriets bemærkninger

Der er indsat en ny bestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, § 64 c, hvorefter vandforsyningerne ud-betaler en årlig økonomisk godtgørelse til de grundejere, som omfattes af § 21 b, der foreslås udvidet med et yderligere forbud mod gødsning og dyrkning, jf. ad. 1. Jordbrugerne bliver derfor med den årlige godtgørelse fremover kompenseret for det indkomsttab, de har ved ikke at måtte dyrke i den udvidede 15 meter beskyttelseszone. Se desuden Miljøministeriets bemærkninger til ad. 1.

6.6 Beskyttelseszone

Landbrug & Fødevarer og Tønder Kommune anfægter det faglige grundlag for netop at vælge 25 meter som radius i beskyttelseszone, idet tragteffekten vil differentiere i forhold til indvindings størrelse, og at større boringer derfor vil kræve større beskyttelseszoner. Samtidig bør der tages hensyn til indvindingsoplandet. Foreningen af Danske Vandværker (FVD) udtrykker en generel bekymring for det faglige grundlag for forslaget og henviser til, at der i "300 meter" udvalget ikke forelå noget fagligt belæg for at udvide den fysiske sikringszone på 10 meter. Derfor opfordrer FVD til at benytte BNBO-vejledningen, da denne sikrer, at beskyttelsesområder fastlægges på baggrund af individuelle vurderinger.

Agropro K/S mener derudover, at også gødningsstoffer bør forbydes i den foreslåede beskyttelseszone.

DANVA påpeger, at opbevaring, håndtering og transport af pesticider inden for beskyttelseszone også skal være omfattet af et forbud.

Miljøministeriets bemærkninger

Lovforslaget er justeret, så forbuddet mod pesticidanvendelse i den udvidede 15 meter beskyttelseszone omkring almene vandindvindingsanlæg nu også omfatter gødsning og dyrkning.

Udvidelsen af det nuværende 10 meters fredningsbælte til et pesticid-, gødsknings-, og dyrkningsfrit område med en radius på 25 meter giver en godt seks gange forøgelse af det pesticidfrie areal, hvilket vurderes at give en væsentlig ekstra beskyttelse af grundvand og drikkevand mod forurening fra pesticidanvendelse i boringens umiddelbare nærhed. Men samtidig er det vigtigt at tage højde for risikoen for forureningen i boringens opland som følge af eventuelt sårbare områder i vandindvindingsområdet. Dette gøres ved en konkret risikovurdering af den enkelte boring, hvorved der eventuelt kan etableres et boringsnært beskyttelsesområde, jf. ad 2. Herved kan der sættes effektivt ind med beskyttelse af netop den sårbare del af vandindvindingsområdet.

Ved etablering af en generel beskyttelseszone på eksempelvis 100 meter omkring alle vandindvindingsanlæg vil man få beskyttet en del af det eventuelt sårbare område, men en stor del af det beskyttede areal vil ikke være et sårbart vandindvindingsområde og bliver dermed beskyttet uden grund.

Med hensyn til opbevaring, håndtering og transport af plantebeskyttelsesmidler, der anvendes til erhvervmæssig udbringning, er dette reguleret i vaskepladsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler). Heri er fastlagt afstandskrav på min. 50 meter til vandindvindingsboringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg.

6.7 Kontrol

DANVA og KL giver udtryk for, at kontrolindsatsen med overholdelsen af udlægningen af beskyttelseszonerne er for spinkel, idet at kun 1 % af vandindvindingsanlæggene skal kontrolleres årligt. Yderligere foreslår parterne at lade kontrollen overgå til kommunernes løbende tekniske kontrol med vandforsyningsanlæggene.

Miljøministeriets bemærkninger

Kontrolformen med beskyttelseszonerne hører under aftalen om den enstrengede pesticidkontrol, som blev igangsat i 2007 og som angiver, at kontrol med pesticidanvendelse varetages af Plantedirektoratet. Idet der er tale om en national ordning, er det almindelig praksis, at Plantedirektoratets kontrolprocent ligger på 1-2 %.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændring af lovforslaget.

6.8 Øvrige bemærkninger

KL beder om en fortolkning af implementeringen i dansk ret af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/128/EF af 21. oktober 2009 om en ramme for Fællesskabets indsats for en bæredygtig anvendelse af pesticider og art. 11, stk. 2, litra c-d.

Miljøministeriets bemærkninger

Opbevaring af plantebeskyttelsesmidler, der anvendes til erhvervsmæssig udbringning er reguleret i vaskepladsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009). Heri er fastlagt afstands-krav på min. 50 meter til vandindvindingsboringer, der indvinder grundvand til almene vandforsyningsanlæg.

Det skal desuden bemærkes, at foranstaltninger i forhold til begrænsningen eller afskaffelsen af pesticidudbringning langs veje og jernbanelinjer indgår i de konkrete godkendelser af plantebeskyttelsesmidler, herunder en i godkendelsen foretaget risikovurdering.